3.9.2026

Eduskunta, Suuri valiokunta
SuV@eduskunta.fi

Viite: EJ 2/2026 vp jatkokirjelmä - E 73/2025 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto sekä ehdotukset vuosia 2028-2034 koskevaksi EU:n monivuotiseksi rahoituskehykseksi; (Vaiteliaisuuspyyntö)

Valtiovarainministeriön lausunto valtioneuvoston E-jatkokirjelmästä EJ 2/2026 vp; Komission tiedonanto sekä ehdotukset vuosia 2028–2034 koskevaksi EU:n monivuotiseksi rahoituskehykseksi

Valtiovarainministeriö kiittää valiokuntaa tilaisuudesta tulla kuulluksi EU:n monivuotisia rahoituskehyksiä koskevasta E-jatkokirjelmästä, jolla tarkennetaan eräitä selvityksessä E 73/2025 vp määriteltyjä Suomen kantoja. Valtiovarainministeriö toteaa, että valtioneuvoston kannat ovat olennaisia ja hyvin perusteltuja. Valtiovarainministeriö yhtyy valtioneuvoston kantaan ja korostaa lisäksi erityisesti seuraavia asioita:

Tulevan rahoituskehyksen kokonaistasosta

Komissio esittää rahoituskehyksen kokonaistasoksi (sitoumukset) 1 763 mrd. euroa (vuoden 2025 kiintein hinnoin), eli 1,26 % EU:n bruttokansantulosta (BKTL). Edellä mainittu luku ei sisällä kehyksen ulkopuolisia avustusvälineitä (joustoväline, Ukraina-varaus ja Euroopan rauhanrahasto), joista kuitenkin sovitaan osana rahoituskehysratkaisua.

Suomi on vakiintuneesti käyttänyt rahoituskehyksen kokonaistasosta lukuja, jotka sisältävät kaikki nyt sovittavat sitoumukset, ml. ulkopuoliset välineet. Tällöin komission ehdotuksen kokonaistasoksi muodostuu yhteensä 1 893 mrd. euroa sitoumuksina, eli noin 1,35 % EU:n BKTL:stä. Kehyksen kokonaistasoon sisältyisi myös elpymisvälineen takaisinmaksuun osoitettu 149,3 mrd. euroa koko kehyskaudella.

Valtiovarainministeriön näkökulmasta on olennaista tarkastella komission ehdotuksen vaikutusta erityisesti Suomen kansalliseen talousarvioon.

Valtiovarainministeriö korostaa erityisesti seuraavia EJ 2/2026 vp jatkokirjelmässä esitettyjä valtioneuvoston kantoja:

> *Komission ehdottama kokonaistaso on liian korkea. Hallitusohjelman mukaisesti Suomi katsoo, että EU-budjetin taso tulee säilyttää kohtuullisena välttäen Suomen nettomaksuosuuden kasvua. Suomi pitää tärkeänä, että tulevaa rahoituskehystä tarkastellaan yhtenä kokonaisuutena.*
>
> *Suomi pitää ensisijaisena säästöjen kohdentamista kaikkiin rahoituskehyksen otsakkeisiin siten, että komission ehdotuksen mukainen kehyksen uudistettu rakenne säilyisi mahdollisimman tasapainoisena.*

Muut keskeiset neuvottelukysymykset

Komissio on vuoden 2026 alkupuolella tuonut esille mahdollisuuden tehdä muutoksia maatalouden rahoitukseen otsakkeen 1 kansallisten ja alueellisten kumppanuussuunnitelmien

NRP-kokonaisuuden sisällä. Komission ehdotuksessa jäsenvaltio voisi halutessaan kohdentaa merkittävän osan kansallisen NRP-suunnitelmansa väliarviointiin varatusta joustovarasta heti ohjelmakauden alussa tai ennen väliarviointia yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) tulotukityyppisiin toimenpiteisiin tai maaseutualueille suunnattuihin toimiin. Komission alkuperäisessä NRP-asetusta koskevassa ehdotuksessa jäsenvaltioille olisi NRP-suunnitelman täytäntöönpanovaiheessa jätetty erityistä joustovaraa kriiseihin ja ennakoimattomiin olosuhteisiin reagoimiseksi.

Komission mukaan näin voitaisiin heti uuden kehyskauden alussa osoittaa EU-tasolla yhteensä noin 45 mrd. euroa (käyvin hinnoin eli karkeasti arvioiden noin 42 mrd. euroa vuoden 2025 hinnoin) rahoitusta yhteisen maatalouspolitiikan toimiin, jos jäsenmaat haluavat omissa NRP-suunnitelmissaan niin toimia.

Lisäksi MFF-neuvotteluissa on tuotu esille itäisten ulkorajamaiden erityisen tuen tarve muuttuneessa turvallisuustilanteessa. Itäisen maaulkorajan pituus on huomioitu komission ehdotuksessa sisäasioiden rahoituksen allokaatiokriteerinä.

Valtiovarainministeriö korostaa erityisesti seuraavia EJ 2/2026 vp jatkokirjelmässä esitettyjä valtioneuvoston kantoja:

> *Lisäksi Suomi kiinnittää huomiota siihen, että mahdollisuus allokoida joustovaraan tarkoitettua rahoitusta CAP-toimiin jo kauden alussa kaventaisi tulevaisuuden joustomahdollisuuksia sekä liikkumavaraa NRP-suunnitelman sisällä. Suomi pitää tärkeänä, että rahoituskehyksessä olisi edelleenkin riittävästi joustavuutta mahdollisiin kriiseihin ja muihin ennakoimattomiin tarpeisiin vastaamiseksi.*
>
> *Suomi korostaa vakiintuneesti kansallisen osarahoituksen merkitystä EU-toimissa huomioiden kuitenkin samalla EU:n osarahoituksen riittävän tason kansallisen vastinrahoituksen riittävyyden näkökulmasta. EU:n tarjoaman rahoituksen merkitys korostuu erityisesti turvallisuuteen, puolustukseen ja sotilaalliseen liikkuvuuteen liittyvissä toimissa.*

Omat varat

Komission esitykset sisältävät muutoksia nykyisiin omiin varoihin ja omien varojen enimmäismääriin, ehdotuksia uusiksi omiksi varoiksi sekä ehdotuksen uuden kriisimekanismin luomiseksi. Lisäksi komissio ehdottaa nykyisistä maksualennuksista luopumista.

Uudet omat varat eivät varsinaisesti kasvattaisi unionin tuloja, mutta vähentäisivät tarvetta kerätä bruttokansantuloon perustuvaa omaa varaa (BKTL-perusteinen oma vara). Komission ehdottamista uusista omista varoista jäsenvaltioiden tasolla ainoastaan CORE-maksun maksaisivat yritykset, ja valtio toimisi ainoastaan tulojen kantajana ja tilittäjänä unionille. Muut ehdotetut uudet omat varat sekä ehdotetut muutokset nykyisiin omiin varoihin tulisivat maksettavaksi jäsenmaiden kansallisista talousarvioista.

Tämänhetkisten arvioiden mukaan komission ehdottamista uusista omista varoista hiilirajamekanismiin perustuva oma vara (CBAM), keräämättömään sähkö- ja elektroniikkalaiteromuun perustuva oma vara (e-waste), tupakan valmisteveroon perustuva oma vara (TEDOR) ja yrityspohjainen oma vara (CORE) olisivat Suomelle taloudellisesti edullisempia verrattuna BKTL-perusteiseen omaan varaan.

Valtiovarainministeriö pitää kannatettavana edistää sellaisia uusia omia varoja ja omien varojen järjestelmän muita muutoksia, jotka pienentävät Suomen EU-maksuja eivätkä ole ristiriidassa muiden omien varojen järjestelmälle asetettujen tavoitteiden kanssa. Komission omien varojen

päätöksen muutosehdotukseen on otettu tarkemmin kantaa U-kirjelmässä U 48/2025 vp, jossa todetaan muun muassa:

> *Valtioneuvosto katsoo, että omien varojen järjestelmän tulee olla yksinkertainen, läpinäkyvä, oikeudenmukainen ja hallinnollisesti kustannustehokas. Sen tulee tarjota riittävät ja vakaat resurssit EU:n toiminnan rahoittamiseksi.*
>
> *Valtioneuvosto korostaa kansallista toimivaltaa verotuskysymyksissä. Valtioneuvosto suhtautuu erittäin kriittisesti veroluonteisiin uusien omien varojen ehdotuksiin, kuten yli 100 miljoonan euron liikevaihdon yritysten maksuihin perustuvaan uuteen omaan varaan (CORE). Valtioneuvosto näkemyksen mukaan CORE olisi uusi vero yritykselle. Tämän johdosta ehdotuksen oikeusperusta SEUT 311, ei myöskään vaikuttaisi asianmukaiselta.*

Valtiovarainministeriön arvion mukaan komission ehdottamat uudet omat varat CBAM, e-waste ja TEDOR täyttäisivät uusille omille varoille asetetut vaatimukset. Kokonaisarvion perusteella CORE-omaa varaa ei sen sijaan pidetä kannatettavana. Valtiovarainministeriö yhtyy EJ 2/2026 vp jatkokirjelmässä esitettyyn valtioneuvoston kantaan:

> *Suomi suhtautuu myönteisesti komission ehdottamaan hiilirajamekanismiin perustuvaan omaan varaan (CBAM), keräämättömään sähkö- ja elektroniikkalaiteromuun perustuvaan omaan varaan (e-waste) ja tupakan valmisteveroon perustuvaan omaan varaan (TEDOR).*

Taloudelliset vaikutukset

Komission ehdottama rahoituskehyksen taso ja kaikki komission ehdottamat omien varojen järjestelmän muutokset huomioiden, Suomen EU-maksujen arvioidaan kasvavan nykykauteen nähden noin 4,4 mrd. eurolla koko kehyskauden aikana, nykyisestä noin 17,8 mrd. euron tasosta noin 22,2 mrd. euroon koko tulevalla kehyskaudella. On kuitenkin todennäköistä, että kaikki komission omien varojen järjestelmän ehdottamat muutokset eivät toteudu komission ehdottamalla tavalla. Mikäli esimerkiksi rahoituskehyksen kokonaistaso säilyisi komission ehdottamalla korkealla tasolla, mutta komission ehdottamat omien varojen muutokset eivät toteutuisi, kasvaisi myös Suomen EU-maksu edellä arvioidusta.

Valtiovarainministeriö kiinnittää erityistä huomiota komission ehdottaman rahoituskehyskokonaisuuden vaikutuksista Suomen EU-maksuihin. Komission esityksen mukaisesti arvioituna Suomen valtion talousarviosta maksettavat EU-maksut kasvaisivat käyvin hinnoin vuositasolla keskimäärin noin 1,1 miljardilla eurolla nykykauteen nähden.

Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota myös Suomen saantomääriin ja katsoo, että julkisen talouden tilanne huomioiden EU-rahoitusta on kyettävä käyttämään Suomessa tehokkaasti täydentämään kansallista budjettirahoitusta.

Neuvotteleva virkamies Mikko Hirvi
Neuvotteleva virkamies Miika Grönholm